

Anna Jeremias

PSIKOLOGOA ETA
GIZARTE HEZITZAILEA

ASKOTARIKO GORPUZKEREN ALDARRIA

“Hautzarroan konplexutasun handiko testuinguruetan bizi ziren lagunen errealitateak ezagutu nituen bertatik bertara. Gerora, hainbat komunitateetako proiektuetan parte hartu nuen, bazterrean bizi diren pertsonekin, arrazismoaren, kapazitismoaren eta matxismoaren biktimekin. Formakuntza eta prozesu terapeutiko ugaritan murgildu naiz, eta horien bitartez besarkatu ahal izan ditut nire azalean bizitako indarkeriak. Bide horri esker, azken urteetan Magranes kooperatiban lan egin ahal izan dut”.

“Kezkagarria da 8 urteko neskatilen lehentasuna argaltzea izatea”

Anna Jeremias (Castellcir, Herrialde Katalanak, 1976) psikologoa, gizarte hezitzailea eta Magranes kooperatiba feministako kidea da. Kataluniako Generalitateko Berdintasun eta Feminismoen Sailaren babesarekin, eskoletako lodifobiaren kontrako gida publikatu berri dute.

 SAIOA BALEZTENA LAIA RAMIRO

Zer da lodifobia?

Lodi izate hutsagatik pertsonak pairatzen duten indarkeria forma bat da. Mendebaldeko gizarteetan nagusi da zapalketa sistema hori, berteze bereizkeriekin batera, hala nola arrazakera, homofobia edota kapazitismoa. Zapalketa sistema horren bitartez, sistematikoki eta automatikoki, gure gorpuzkera lodien kontrako ekintza diskriminatzaileak errepikatzen dira behin eta berriz.

Noiz eta nola murgildu zinen lodifobiaren kontrako aktibismoan?

Lodia naizelako eta jazarri naute-lako murgildu nintzen borrokan. Nigan diskriminazio eta indarkeria desberdinek ireki zuten zauria miatzen hasi nintzen lehenik, eta ondoren, orbanaren gainean dantza eginez, ahalduntzeko bidelagunik onenak topatuta egin dut borroka.

Nola eragiten du lodifobiak eskoletan?

Tankera fisikoarengatik inposatzen den diskriminazioa, arrazismoare-

kin batera, eskoletan pisu gehien duen bereizkeria forma da, Hezkuntza, Zientzia eta Kulturarako Nazio Batuen Erakundearen arabera. Abiapuntu horretatik, haur eta nerabeei lodifobiak lotsa eta bere gorpuzkarekiko atsekabea eragiten die, eta horrek sarri depresioa, isolamendua eta esklusioa dakar. Zenbaitean, gainera, elikadura-portaeraren nahasmendua izaten dute anitzek.

Anorexia eta Bulimiaren Kontrako Elkartearen arabera, 12 eta 16 urte bitartekoen %42ak ingurukoak irainak jaso ditu. Psikoterapeuta eta gizarte hezitzaile gisa, zer deritzozu?

Kezkatzen nau, baina ez nituzke hainbertze haur eta nerabe azpimarratuko. Hipokritak gara, eta haur eta nerabeak nabarmendu ohi ditugu, eurak helduon munduaren isla direla ahantzita. Eta, funtsean, begirada helduzentrista berrikusi behar dela uste dut. Komunikabideetan, familian eta eskolan egiten dugun artatzearen berrikusketa horretatik abiatuta, indarkeria es-

"Gizarte gisa berrikusi beharko genuke zer den 'osasuntsu' egotearekin ulertzen duguna".

tetikoa bezalako errealitate konplexuak baimentzen ditugula onartu beharko genuke.

Elkarte berak dio irain horien %76ak itxura fisikoagatik edo lodia izateagatik egiten direla. Eta ez hori bakarrik: haurren %34ak dietaren bat egin du argaltzeko helburuz.

Dietaren kultura gure arreta behar duen hiru buruko munstroa da. Gorputz normatiboak izateko haurrek ulertzen badute murrizketa eta baraua ezinbertzekoak direla, euren osasun integrala arriskuan jarriko dute. Hagitz kezkarria da, adibidez, 8 urteko neskatilek euren gorputzak eraldatzeko desioa izan eta argaltzea izatea euren lehentasuna. Gizarte gisa ezinbertzekoa da berrikustea zer den *osasuntsu* terminoarekin ulertzen duguna, zer den "osasuntsu egotea"; ikuspegi integratzaileago bat landu behar dugu.

Sare sozialek ez dute gehiegi laguntzen horretan.

Sare sozialek lortzen dutena da guztiok pentsatu eta sentitzen dugula geure gorputza erakusleihu bat dela, eta existitzen dela bakarrik bertzeek miretsia izateko. Pertsona lodientzako, beraz, lodi izatea ongi ez dagoenez, zure gorputza aldatu behar duzula oroitarazten dizuten mezu biolentoen hipermasifikazio bat dira sareak. Hori bai, garrantzitsua da azpimarratzea, lodien aktibismoari esker, sare sozialetan agertu dela orain arte ez zegoen gorputz desberdinen irudikapena, ezinbertzekoa dena. Hori ospatzeko modukoa da.

Nola borrokatu daiteke eskoletatik lodifobiaren kontra?

Lehenik eta behin, arazoa identifikatu eta ardura hartuta. Eta, jakina, geure jokabidea berrikusita. Adibidez, geure praktika hezitzailean gizartean dauden

desberdintasunak eraldatu edo errepi-katzen ari garen aztertuta. Irakasleoi dagokigunez, garrantzitsua da diskurtso normatibo eta lodifobikoa desegiteko dugun arduraz kontzientzia hartzea.

Horretaz aparte, lodifobia identifikatu eta espazio inklusiboak sortu behar dira, prebentzioa egin, formatu eta gorputz guztiak kontutan hartzen dituzten egitasmoak antolatu behar dira, eskole-tako materialak berrikusi eta elikadura heziketa oinarritu beharko litzateke elikaduraren ikuspegitik eta ez lodifobikotik. Azkenik, osasun integrala sustatu eta gorputzaren eta autoestimuaeren inguruan solastatzeko espazioak ere bultzatu beharko lirateke.

Gida hau erditu duzue Kataluniako Generalitateko Berdintasun eta Feminismoen Sailaren babesarekin. Zer deritzozu lodifobiaren kontra dauden politika publikoen inguruan?

Indarkeria estetikoaren kontrako bultzada marko bat dago gaur egun, baina oraindik ere baliabide gutti daude lodifobiaren kontra. Horregatik, funtsezkoa da honen inguruko gogoeta sakona egitea. Adibidez, kezkarria iruditzen zait Kataluniako Osasun Publikoaren Agentziak Haurren Obesitatearen Kontrako Plana sustatu izana, egitasmo estigmatizatzailea baita, izan ere, bere abiapuntutik haur eta nerabeen lodifobia estigmatizatzen du. ●